

MESLEK MENSUPLARI AÇISINDAN TÜRKİYE DENETİM STANDARTLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ahmet AKIN / TÜRMOB Yönetim Kurulu Üyesi

MESLEK MENSUPLARI AÇISINDAN TÜRKİYE DENETİM STANDARTLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Meslek mensupları açısından “Türkiye Denetim Standartları”nın değerlendirilmesini, mali müşavirlik ve muhasebecilik mesleğinde yaşanan güçlükler, yapılan mücadeleler ve ortaya çıkan fırsatları düşünme ve değerlendirme anlayışıyla birlikte yapmanın yararlı olacağı görüşündeyim. Dünya çapında bir meslek olan muhasebecilik ve denetçilik mesleğinin mensupları olarak nerede durup ve nereye gideceğimizi açık olarak bilmeli, şu anki durumumuzu iyi anlamalı ve analiz etmeliyiz. Böylece, doğru anlayış ve uygun gereçlerle gelecekle yüzleşme şansını elde edebilelim. Dünyanın içinde bulunduğu konjonktür muhasebeci ve denetçilerin tüm enerjilerini, yeteneklerini ve kaynaklarını harekete geçirmeyi zorunlu kılmaktadır. Toplumların ekonomik ve sosyal yönden karşılaştığı zorluklara muhasebeci ve denetçilerin vereceği yanıtlar mesleğin devamlılığını ve değerini artıracaktır. Hem kamu ve hem de özel sektörde güvenilir ve şeffaf bilgi sağlamada önemli bir rol oynayan muhasebecilik ve denetçilik mesleği, bütünleyici bir anlayışla kamunun yararını koruyarak ekonomik faaliyetlere her seviyede katkı sunmaya devam edecektir. Hedeflerin ve amaçların iyi tanımlandığı ve toplumun meslek mensuplarından beklentilerinin iyi anlaşıldığı görüşlere gereksinim vardır.

Meslek mensupları, mesleki rollerini üstlenmeden önce, etkili ve uygun eğitim çalışmasına sahip olmayı, mesleki kariyerlerinde sürekli eğitimin sağlanmasını ve yüksek kalitede faaliyetlerini sürdürebilmeyi hedef edinmektedirler. Muhasebecilik ve denetçilik mesleği, daha iyi gelecek kurmak için yeni alanlara yönelmeli, hizmetlerin sunumunda ve yerine getirilmesinde daha etkili yollar tespit etmeli ve tasarlamalı, pazarın değişen isteklerine yanıt veren yeni hizmetler üretmeli ve hızla değişen yeni teknolojik çevreye uygun hizmetler sağlamaya hazırlıklı olmalıdır. Tüm dünyada ekonomik özgürlük ve zenginliğin oluşması için, dürüstlük, şeffaflık ve uzmanlık gibi değerlerin kullanılmasında ısrarcı olunmalıdır.

Bu genel değerlendirmeden sonra, “Türkiye Denetim Standartları”nın meslek mensupları açısından değerlendirilmesinde, denetim standartlarının denetim mesleğinin düzenlenmesinde önemli bir faktör olduğunu görüyoruz. Kamu yararına daha kaliteli bir iş sergilenmesinde, kamunun ilgisiyle belirlenmiş yüksek kalitedeki standartların olması denetçiler açısından vazgeçilemez bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Denetçilerin başlıca görevi de, nerede çalışırlarsa çalışsınlar kamu yararına hizmet etmeyi hedef edinme olmalıdır. Uzman denetçinin kaliteli denetim standartlarının uygulanmasındaki mesleki başarısı, toplumda güven yaratacak ve saygı uyandıracak görüşlere temel oluşturacaktır. Bu bakımdan, uygulamaya konulan denetim standartlarının yüksek kalitesinden emin ol-

mak, küresel uyumlaşmanın bir ön koşulu olarak büyük önem taşımaktadır. Türkiye Denetim Standartları'nın açık, anlaşılabilir ve dünya genelinde uygulanabilir olma kapasitesini taşıması etkinliği artıracaktır. Yüksek kalitede denetim standartlarının oluşturulması ve denetçinin gelişimi, açıklık ve uyumlaşma konularındaki birlikteliğin başarısı ile doğru orantılıdır. Karşılıklı onay ve güven ortamının yaratılması gerekmektedir.

Standartların hazırlanmasında “Bir ölçü hepsine uyar” çözümü yoktur. “Hangi seçenek en iyisidir” sorusunun yanıtı önemlidir. Denetçiler açısından kavram kargaşasına neden olmamak, zamandan kazanmak ve maliyetleri düşürmek için, Türkiye Denetim Standartları'nın, Türkiye Muhasebe Standartları'nda olduğu gibi yetkili bir tek kurum tarafından sunulmasında yarar vardır. Denetçilerin beklentileri de bu doğrultudadır. Dünyadaki uygulamalara baktığımızda, ulusal denetim standartlarının meslek örgütleri ya da meslek örgütleri tarafından oluşturulan kurullar tarafından yayınlandığını görüyoruz. Türkiye’de de muhasebecilik ve denetim mesleğinin yasal temsilcisi konumunda olan TÜRMOB tarafından yayınlanması ve uygulanması gerekiyor. TÜRMOB tarafından bu amaçla oluşturulan ve devredilmiş yetkilere sahip Türkiye Denetim Standartları Kurulu (TÜDESK) tarafından bu görev yerine getirilmektedir. Uluslararası Denetim Standartları'na tam anlamıyla dayalı Türkiye Denetim Standartları'nın uygulamaya konulması bağımsız denetim alanında beklenen uyumu sağlayacaktır. TÜDESK tarafından bu amaçla hazırlanan Uluslararası Denetim Standartları önümüzdeki günlerde Türkiye Denetim Standartları olarak yayınlanacaktır. Bazı kurum ve kuruluşlar tarafından zaman zaman TÜRMOB'un bu konuda yetkisinin olmadığı belirtilmektedir. TÜRMOB'un bu konuda yetkili olduğu, gerek 3568 sayılı yasa ve gerekse bu yasaya bağlı olarak yayınlanan yönetmeliklerde düzenlenmiştir. Elbette, Sermaye Piyasası Kurulu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu gibi kurullarda kendi özel uygulamaları ile ilgili konularda Türkiye Denetim Standartları'ndan ek standart talep edebilmelidirler.

Denetim mesleğinin düzenlenmesine ilişkin kurulların meslek kuruluşlarının kendisi tarafından belirlenmesine ilişkin tercih, istenen işlevlerin daha verimli bir şekilde yerine getirilmesini sağlayacaktır. Ancak, ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte çalışmalı, ortak kararlar alınmalı ve karşılıklı güven sözleşmesi yapılmalıdır. Denetçilerin TÜRMOB'dan ruhsat alan meslek mensuplarından oluşması, denetim faaliyetlerinde yapılan mesleki kusur nedeniyle TÜRMOB Disiplin Kurulu tarafından meslekten ihraç boyutuna kadar cezalandırılmaları yetkisi sadece TÜRMOB'da vardır. SPK ve BDDK gibi kurulların böyle bir yetkisi olmayıp, denetim yetkisini iptal edebilmektedirler ve bunun yanında denetçinin cezalandırılması gerektiğini TÜRMOB'dan talep etmektedirler.

Denetimde bağımsızlığın, mesleğin kendi kendini yönetmesiyle sağlanabileceği gerçeğinden hareket ederek, denetim işinin bilimsel yanı olan teknik bir iş oldu-

ğunu unutmadan mesleğin kurallarını yerine getirmek, bağımsız denetimde istenilen başarıyı sağlayacaktır. Denetim standartlarının , hedefleri, yükümlülükleri ve uygulama materyallerinin Uluslararası Denetim Standartları ile yeknesaklığı denetçilerin beklentileri içindedir. Unutulmaması gerekir ki, bağımsız denetim sonuçta insan kaynağına dayanmaktadır.

Sonuç olarak, tüm denetçi ve muhasebecilerin, uluslararası meslek ahlak kuralları olan, dürüstlük ve tarafsızlık, mesleki yeterlilik, gizlilik, bağımsızlık, mesleki faaliyetle bağdaşmayan uygulamalar, ücret ve komisyon, reklam ve tanıtım ve diğer meslek mensupları ile ilişkiler konusunda hiçbir ödün vermeden mesleğini yapması, muhasebe ve denetim mesleğinin dünya çapında güçlenmesine büyük katkı sağlayacaktır.

